

Opinnäytetyö (AMK)

Kirjasto- ja tietopalvelun koulutusohjelma

2013

Riikka Närvä

YLÄKOULULAISET MEDIAVINKKAREINA

– mediakasvatusta kirjaston ja koulun yhteistyönä



TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Riikka Närvä

YLÄKOULULAISET MEDIAVINKKAREINA

Mediakasvatus muodostaa suuren osan kirjastojen ja koulujen välisestä yhteistyöstä. Turun pääkirjaston ja Puolalan koulun yhteistyössä kehitetty Yläkoululaiset mediavinkkareina-hanke on uusi mediakasvatuksen muoto kahdeksannen luokan oppilaille. Mediavinkkaus on valtakunnallisen Lukuinto-projektin pilotti, jonka tavoitteena on kehittää nuorten medialukutaitoa ja esitellä uusia mediamuotoja nuorille. Mediavinkkaus toteutettiin keväällä 2013 Puolalan koululla.

Tutkimuksen teoriaosuudessa käsitellään ensin yleisesti mediakasvatusta, ja sen jälkeen mediakasvatusta kirjaston näkökulmasta, sekä kirjaston ja koulun yhteistyötä.

Tutkimuksen tavoitteena oli selvittää hankkeessa mukana olleiden opettajien ja oppilaiden mielipiteitä mediavinkkauksesta, sekä saada kehitysideoita ja tietoa kirjaston mediakasvatuksen suunnitteluun. Tutkimusmenetelminä käytettiin haastattelua ja kyselylomaketta. Haastatteluun osallistui kaksi äidinkielen opettajaa ja kyselyyn vastasi 35 kahdeksannen luokan oppilasta.

Tuloksista kävi ilmi, että opettajat ja oppilaat olivat suurimmaksi osaksi tyytyväisiä mediavinkkauksen toteutukseen. Oppilaat kokivat mediavinkkauksen erilaiseksi ja hauskaksi mediakasvatustavaksi. Sekä opettajat, että oppilaat kehittäisivät mediavinkkausta siten, että oppilaat saisivat enemmän aikaa esiteltävän aiheen valinnalle. Vastausten perusteella mediakriittisyyden osuutta voisi korostaa tulevaisuudessa lisää. Molempien opettajien mielestä mediavinkkaus voisi olla osa kirjaston ja koulun tulevaa yhteistyötä.

Kirjasto voi hyödyntää tutkimuksen tuloksia mediavinkkauksen kehittämiseen, ja suunniteltaessa tulevaisuuden mediakasvatuksen tapoja.

ASIASANAT:

mediakasvatus, kirjastot, peruskoulu, yhteistyö, yläkoulu, oppilaat, vinkkaus, media

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Library and information services

2013 | 35

Sari Huttunen

Riikka Närvä

NEW FORM OF MEDIA EDUCATION IN LIBRARY AND SCHOOL CO- OPERATION

Media education is a large part of the co-operation between libraries and schools. Turku Main Library and Puolala school co-developed a new form of media education for eighth grade students. This new form is part of national Lukuinto-project and its aim is to develop young people's media literacy and to introduce new forms of media for young people. The project was carried out in the spring of 2013 in Puolala School.

The theoretical part of this study examines media education in general and in particular media education from a library's point of view, as well as the co-operation between libraries and schools.

The aim of the study was to determine teachers' and students' opinions of this new media education form, as well as to gain development ideas and information that can be used in planning media education. The research methods that were used were interviews and questionnaires. Two teachers participated in the interviews and 35 eighth grade students responded to the survey.

The results showed that teachers and students were mostly satisfied with this form of media education. Students considered it to be a different and fun way of media education. Both the teachers and the students told that students should have more time to choose for the topic of their presentation. The results also indicated that the share of media criticism should be emphasized more in the future. Both teachers said that this form could be part of the future co-operation between libraries and schools.

The library can use the research results for developing this media education form, and for planning the future media education practices.

KEYWORDS:

Media education, libraries, comprehensive school, co-operation, upper comprehensive school, educants, presentation, media

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO	6
2 MEDIAKASVATUS	7
2.1 Kirjasto ja mediakasvatus	9
2.2 Kirjaston ja koulun yhteistyö	11
3 YLÄKOULULAISET MEDIAVINKKAREINA	13
3.1 Lukuinto-projekti	13
3.2 Mediavinkkauksen tausta	14
3.3 Mediavinkkauksen toteutus	14
3.3.1 Ohjetunnin rakenne	15
3.3.2 Havainnointia mediavinkkauksesta	16
4 TUTKIMUSMENETELMÄT	18
4.1 Haastattelut	18
4.2 Kysely	18
5 TULOSTEN TARKASTELU	20
5.1 Haastattelut	21
5.1.1 Ensimmäinen haastattelu	21
5.1.2 Toinen haastattelu	23
5.2 Kysely	24
5.3 Kyselyn analyysi	28
6 JOHTOPÄÄTÖKSET	30
7 POHDINTAA	32
LÄHTEET	35

LIITTEET

Liite 1. Haastattelukysymykset.

Liite 2. Kyselylomake.

Liite 3. Mediavinkkauksen ohjeistus.

Liite 4. Mediavinkkauksen aiheet: luokat 8A ja 8D.

KAAVIOT

Kaavio 1. Mediavinkkausta kuvaavat sanat.

25

Kaavio 2. Oppimista kuvaavat vaihtoehdot.

26

1 JOHDANTO

Tässä opinnäytteessä keskitytään ensin yleisesti mediakasvatukseen ja siihen miten se näkyy kirjastotyössä. Kirjastojen mediakasvatus liittyy suuresti koulujen mediakasvatukseen, joten tämän vuoksi tässä opinnäytteessä kerrotaan myös kirjaston ja koulun yhteistyöstä.

Kolmannessa luvussa kerrotaan mediakasvatuksen uudesta toimintatavasta, mediavinkkauksesta. Mediavinkkaus on Yläkoululaiset mediavinkkareina-hankkeen toteutusmuoto, joka suunniteltiin valtakunnallisen Lukuinto-projektin pilotiksi. Pilotit ovat tapa kehittää uusia mediakasvatuksen toimintamalleja kirjastojen ja koulujen yhteistyöhön.

Mediavinkkaus kehitettiin osaksi Turun pääkirjaston ja Turussa sijaitsevan Puolalan koulun mediakasvatusohjelmaa. Sen kohderyhmänä ovat yläkoulun kahdeksannen luokan oppilaat. Mediavinkkaus on kirjavinkkauksen kaltaista. Siinä suositellaan ja innostetaan kuulijat kokeilemaan vinkattua mediamuotoa. Tämän lisäksi mediavinkkauksessa painotetaan medialukutaidossa tärkeää kriittisyyttä. Mediavinkkauksen toteutuksessa oppilaat vinkkaavat toisilleen erilaisia mediamuotoja.

Tämän tutkimuksen toimeksiantajana oli Turun pääkirjaston lasten ja nuorten osasto, ja sen tarkoituksena oli selvittää mitä mediavinkkauksessa mukana olleet opettajat ja oppilaat olivat mieltä mediavinkkauksen toteutuksesta ja sen sisällöstä. Tulokset antavat kirjastolle tietoa, jota he voivat käyttää suunnitellessaan mediakasvatuksen toimintatapoja.

Tutkimusmenetelminä käytettiin puolistrukturoitua haastattelua ja puolistrukturoitua kyselylomaketta. Kyselyssä oli avoimia kysymyksiä, sekä määrällisiä kysymyksiä joissa oli valmiit vastausvaihtoehdot. Haastatteluun osallistui hankkeessa mukana olleet kaksi äidinkielen opettajaa, ja kyselyyn vastasi 35 kahdeksannen luokan oppilasta.

2 MEDIAKASVATUS

Mediakasvatus-termiä käytetään silloin, kun puhutaan erilaisten tahojen antamasta ja tuottamasta tiedosta, jonka avulla opetetaan käyttämään ja ymmärtämään erilaisia mediamuotoja ja niissä olevaa informaatiota. Kupiainen ja Sintonen (2009, 15) määrittelevät mediakasvatuksen kasvatukseksi, jossa opitaan mediasta median avulla. Medialukutaidolla tarkoitetaan kykyä ymmärtää eri medioiden sisältämiä tekstimuotoja ja suhtautua vastaanottamaansa tietoon kriittisesti (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2013, 22).

Mediakasvatus ja medialukutaito ovat suuressa osassa nykyajan koulutusta, mutta se on saanut alkunsa jo 1970-luvulla, jolloin siitä kutsuttiin nimellä joukkotiedotuskasvatus. Tällöin tavoitteena oli lähinnä viestien vastaanottaminen kriittisesti ja analyttisesti, ja suurimmat tiedonvälityksen kanavat olivat sanomalehdet, televisio, radio ja elokuvat. (Opetushallitus 2011, 7-8.)

1980–90-luvuilla mediakasvatus-käsite alkoi yleistyä ja viestintäkasvatuksessa pyrittiin vahvistamaan ilmaisullista taitoa. Kriittisyyttä opeteltiin tekemällä itse muun muassa animaatiota ja uutisia. Tietotekniikan kehitys toi koulutukseen uudenlaisen välineen ja tiedonvälityskanavan, mutta tietotekniikkaa ei voitu käyttää koulujen viestintäkasvatuksessa toiveiden mukaisesti, tietokoneiden huonon saatavuuden vuoksi. (Opetushallitus 2011, 8.)

2000-luvulla tekniikan kehitys on ollut nopeaa ja erilaisten tietoteknisten välineiden monipuolisuus on antanut kouluille mahdollisuuden käyttää tietotekniikkaa mediakasvatuksessa. Mediakasvatuksen osa-alueet ovat nykyään laajempia, niihin kuuluvat tiedon arvioinnin ja kriittisyyden lisäksi sisällöntuottaminen, osallistuminen ja sosiaalistuminen. 2000-luvulla medialukutaidon tärkeys on noussut suureksi osaksi mediakasvatuksen kokonaisuutta, siihen kuuluu kirjoitetun sanan, kuvien ja äänen ymmärtäminen. (Opetushallitus 2011, 8.)

Medialukutaidon korostaminen nykyisessä koulutuksessa on tärkeää, koska sitä ei voi koskaan oppia kokonaan. Taitoa tulee kehittää ja opetella, koska se on osa elinikäistä oppimista. (Kupiainen & Sintonen 2009, 15.)

Mediakasvatuksen onnistuminen vaatii opettajien kiinnostusta aiheeseen. Heidän henkilökohtaiset valmiutensa ja opettamansa aine vaikuttavat siihen miten he lähestyvät mediakasvatusta: teknisesti, taidekasvatuksellisesti vai yhteiskunnallisesti. Teknisessä lähestymistavassa keskitytään käytäntöihin ja viestimien tekniikkaan, kuten esimerkiksi opettamalla videokuvausta ja editointia. Taidekasvatuksellisessa lähestymistavassa tärkeimpiä asioita ovat mediaesitysten muotojen hallinta ja arviointi, joka toteutetaan usein erittelemällä ja analysoimalla omia tai toisten esityksiä ja niiden rakenteita. Yhteiskunnallisessa lähestymistavassa eritellään ja pohditaan erilaisia valtasuhteita, arvoja ja asenteita tekemällä itse esimerkiksi luokkalehteä. (Kotilainen & Hankala 1999, 44-45.)

Kriittisyys on tärkeä osa mediakasvatusta. Kriittinen lukija osaa tarkastella lukemansa tekstin puolueellisuutta ja todenperäisyyttä. Lukiessaan ihminen arvioi tietoa ja sen lähteitä, mutta ei tuomitse sitä heti. Kriittisyyden tarkoituksena ei siis ole olla negatiivinen tai kielteinen luettua tekstiä kohtaan, vaan asennoitua oikein tekstin antamaan informaatioon (Kupiainen & Sintonen 2009, 58).

Kriittistä mediakasvatusta ei ole suunnattu pienemmille lapsille, esimerkiksi alakoululaisille, koska heillä ei ole kaikkia tiedon prosessointiin tarvittavia taitoja. Kyseinen tapa on yleisesti suunnattu yläkoululaisille ja lukiolaisille, jolloin nuoren oman elämän hallinta ja siihen liittyvät asiat lisääntyvät. Tässä vaiheessa on tärkeää nostaa esiin kriittisyyteen liittyvät asiat, jotka saattavat auttaa nuorta rakentamaan myönteisen minäkuvan. (Herkman 2007, 12.)

Mediakasvatus on liitetty osaksi perusopetuksen opetussuunnitelmaa, nimikkeellä viestintä- ja mediataito. Viestintä- ja mediataitojen tavoitteena on muun muassa monipuolisen ilmaisun oppiminen, tiedonhallintataitojen kehittäminen, kriittinen suhtautuminen median välittämiin sisältöihin ja niiden pohtiminen eettisesti. Keskeisiä sisältöjä viestintä- ja mediataidoissa ovat esimerkiksi omien

ajatusten ja tunteiden ilmaisu, lähdekritiikki, median rooli ja sen vaikutus yhteiskunnassa sekä erilaisten viestintävälineiden monipuolinen käyttö. (Opetushallitus 2004, 39-40.)

Mediakasvatuksen merkitys on huomattu opetus- ja kulttuuriministeriön lapsi- ja nuorisopolitiikassa. Lapsi- ja nuorisopolitiikan uuden kehittämisohjelman strategisissa tavoitteissa mainitaan tietoyhteiskuntaosallisuus, jonka edellytyksenä on monipuolinen lukutaito. Monipuoliseen lukutaitoon kuuluvat medialukutaito ja mediakriittisyys, joita kehitetään mediakasvatuksen avulla. Kehitysohjelman mukaan nuorten tulisi tutustua avoimen lähdekoodin käyttöjärjestelmiin, jotta he pystyisivät paremmin osallistumaan tietoyhteiskuntaan. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2012, 15.)

Mediakasvattajina toimivat koulujen lisäksi päiväkodit, neuvolat, kerhot, nuorisotalot, museot, perheet ja kirjastot. Jokainen taho tuo oman näkökulmansa mediakasvatukseen ja laajat toimintaverkostot takaavat suomalaisen mediakasvatuksen monipuolisuuden ja vahvuuden. Kansainvälisestä näkökulmasta katsottuna suomalaiset mediakasvattajat ja alan tutkijat tekevät ainutlaatuista yhteistyötä. Nykyään nuorisotyö ja kirjastolaitos ovat Suomessa keskeisiä toimijoita koulutusjärjestelmän lisäksi mediakasvatuksen alueella. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2013, 21.)

2.1 Kirjasto ja mediakasvatus

Yleisten kirjastojen kuuluu tukea lasten ja opiskelijoiden tiedonhallinta- ja medialukutaitojen kehittämistä, koska opettajien mahdollisuudet näiden taitojen opastamiseen ovat rajalliset (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2009, 26). Tämä tarkoittaa sitä, että yleisten kirjastojen tulee ottaa mediakasvatus huomioon suunnitellessaan palveluita koululaisille ja opiskelijoille. Kirjastoissa tieto on järjestelty kokoelmiin, joiden hyödyntäminen vaatii tiedonhallintaa, ja kirjaston tarjoamat kokoelmat ja palvelut sisältävät erilaisia mediamuotoja, kuten elokuvia, pelejä ja tietokoneiden käyttömahdollisuuden. Näiden asioiden perusteella kirjasto on luonnollinen paikka harjoittaa tiedonhallintaa ja mediataitoja. Kirjaston

tulee myös antaa ihmisille mahdollisuus kansalaistaitojen ja yleissivistyksen ylläpitämiseen, ja medialukutaito voidaan nykyään sisällyttää molempiin (Kirjastolaki 4.12.1998/904).

Kirjastojen tarjoaman mediakasvatuksen tehtävänä on kehittää medialukutaitoja siten, että ihminen pystyy tulkitsemaan medioita kriittisesti ja ymmärtämään niiden sisällön. Näiden lisäksi sen tulisi mahdollistaa elinikäinen oppiminen ja mediakulttuurin tuntemus. (Sallmén 2009, 15.)

1990-luvulla syntyneitä kutsutaan niin sanotuiksi ”diginatiiveiksi” eli digitaaliseen maailmaan ja mediaympäristöön syntyneiksi, joiden väitetään ymmärtävän ja osaavan käyttää kaikkia medioita ilman ongelmia. Tämä on kuitenkin liioiteltua, monet kaipaavat ohjausta ja opastusta medioiden käytössä. (Kupiainen 2012, 9.)

Sallmén (2009, 15–21) on jakanut kirjastojen keskeiset mediakasvatuksen alueet viiteen osa-alueeseen:

- tiedonhaku ja tiedonhallintataidot
- uudet lukutaidot
- digitaaliset pelit ja pelaaminen
- sosiaalisen median tuntemus ja sen hyödyntäminen kirjastotyössä
- tekijänoikeudet.

Kirjaston mediakasvatuksen tärkein alue on tekijänoikeusasiat, sekä lähdekritiikin ja luotettavuuden arvioinnin opettaminen (Sallmén 2009, 23).

Yleisimpiä kirjaston mediakasvatuksen tapoja ovat kirjavinkkaus, tiedonhaun opetukset, pelitoiminta, kirjaston käytön opastukset ja lukupiirit. Nykyään esimerkiksi kirjavinkkauksesta on monia eri muotoja. Kuten teemavinkkauksia tietystä aihepiiristä ja runo-musiikkivinkkaus, jossa yhdistetään musiikin ja runojen vinkkaaminen. Vertaisvinkkauksessa vinkkaaja voi olla saman ikäinen kuin kuulija, tai jopa kuulijalle tuttu ihminen. (Heinonen 2009, 138.)

2.2 Kirjaston ja koulun yhteistyö

Kirjastot ja koulut ovat tehneet pitkään yhteistyötä. Lukutaidon kehittäminen ja lukemaan innostaminen ovat painopisteenä tässä yhteistyössä. Koulu opastaa oppilaita käyttämään kirjaston palveluita ja kirjasto taas tarjoaa opettajille tukea muun muassa kirjallisuuteen liittyvissä asioissa. Yhteistyön määrässä ja tavoissa on alueellisia eroja, mutta yleensä kirjasto tarjoaa jotain kouluille suunnattuja palveluita. Kirjaston vahvuuksina yhteistyölle ovat kokoelmien laajuus ja tiedonhallinnan asiantuntijat. (Heinonen 2011, 5.)

Kirjastot ja koulut tekevät yhteistyöstään usein toimintasuunnitelman, jossa määritetään tarkkaan kummankin osapuolen resurssien mukaiset toimintatavat. Toimintasuunnitelman tarkoitus on tehdä yhteistyöstä helpompaa ja varmistaa, että yhteistyö palvelee tasapuolisesti oppilaiden, koulun ja kirjaston tarkoituksia. Suunnitelmaan kirjataan yleensä luokka-asteittaiset tiedonhallintataitojen ja mediakasvatuksen opetukset. Suunnitelman tekeminen helpottaa opettajien opetuksen vuosirytmitystä ja kirjaston oman ohjelman aikataulujen tekoa. (Heinonen 2011, 11.)

Yleisimmät kirjaston kouluille tarjoamat palvelut ovat kirjastonkäytön opetus, tiedonhakutaitojen tukeminen, aineiston esittelyt ja lukemaan innostaminen eli kirjavinkkaus. Näiden lisäksi kirjasto tukee koulua materiaalisesti, esimerkiksi niin, että opettaja voi kirjaston kautta varata koko luokalle saman kirjan luettavaksi. (Heinonen 2011, 15.)

Kirjaston ja koulun yhteistyöhön kuuluu niin sanottujen peruspalveluiden lisäksi esimerkiksi oppilastöistä koottujen näyttelyiden esittäminen kirjaston tiloissa, tällä tavoin myös oppilaiden perheet saadaan kirjastoon. Kirjasto voi ottaa myös TET-harjoittelijoita, eli työelämää tutustuvia oppilaita, joka toimii hyvänä markkinointikeinona harjoittelijan ystäville. Koulut ja kirjastot järjestävät yhteistyönä kirjailijavierailuita, jotka ovat osoittautuneet erittäin hyväksi yhteistyön muodoksi. (Heinonen 2011, 32–33.)

Kirjaston tulee pyrkiä olemaan aktiivinen oppilaiden vanhempien ja opettajien suhteen ja ottaa osaa vanhempainiltoihin. Tällaisissa tilaisuuksissa kirjaston edustaja pääsee kertomaan vanhemmille lukemisen tärkeydestä ja siitä miten he voivat kannustaa lasta lukemaan. Vanhempien tulisi tutustua kirjoihin, joita heidän lapsensa lukevat, koska se auttaa heitä ymmärtämään esimerkiksi murrosikäisen tunteita ja suhtautumista maailmaan. Kirjasto voi tarvittaessa järjestää myös vanhemmille suunniteltua mediakasvatusta, jossa tarkastellaan aikuisten medialukutaidon tasoa. (Heinonen 2011, 34.)

3 YLÄKOULULAISET MEDIAVINKKAREINA

Yläkoululaiset mediavinkkareina on Turun pääkirjaston ja Puolalan koulun yhteistyönä toteutettu mediakasvatuksen toimintamalli, joka on osa valtakunnallista Lukuinto-projektia. Toimintamallin tarkoituksena on kehittää nuorten medialukutaitoa ja mediakriittisyyttä.

3.1 Lukuinto-projekti

Lukuinto-projekti on Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittama kolmevuotinen ohjelma, jonka koordinoijana toimivat Oulun yliopiston humanistinen tiedekunta ja kasvatustieteiden tiedekunta. Lukuinto-projekti toteutetaan vuosina 2012–2015 ja sen tavoitteena on yhdessä opettajien ja kirjastoammattilaisten kanssa monipuolistaa lasten ja nuorten luku- ja kirjoitustaitoja. Projektin tarkoituksena on kehittää uusia toimintatapoja muun muassa lukuinnostuksen tukemiseen ja mediakasvatukseen. Projektin kohderyhminä ovat 6-16-vuotiaat lapset ja nuoret sekä opettajat ja kirjastoammattilaiset. (Lukuinto 2013.)

Pilotointi

Lukuinto-projektiin kuuluva pilotointi on tapa, jolla kehitetään uusia toimintamuittoja kirjastojen ja koulun yhteistyöhön. Pilotti on koulun ja kirjaston muodostama pari, joka suunnittelee yhdessä lasten, nuorten ja vanhempien kanssa uudet toimintatavat. Koulun puolesta pilotointiin sitoutuu koulun rehtori ja opettajia, kirjaston puolesta kirjaston johtaja sekä lasten ja nuorten palveluiden ammattilaisia. (Lukuinto 2013.)

Lukuinto-pilotteja valittiin yhteensä 33 kappaletta, joista 17 koulujen ja kirjastojen muodostamaa paria aloittivat pilotoinnin keväällä 2013. Näistä yhtenä pilotina ovat Turun pääkirjasto ja Puolalan koulu. (Lukuinto 2013.)

3.2 Mediavinkkauksen tausta

Turun pääkirjasto ja Puolalan koulu muodostavat Lukuinto-pilottiparin, jonka tavoitteena on luoda uusia mediakasvatuksen tapoja Turun kaupunginkirjaston ja Turun koulujen väliseen yhteistyöhön. Kirjaston puolelta hankkeessa ovat mukana Turun pääkirjaston lasten ja nuorten mediainformaattikko Terhi Hannula ja muu pääkirjaston lasten- ja nuortenosaston henkilökunta. Kirjastotoimenjohtaja Inkeri Näätsaari allekirjoitti hakemuksen, mutta ei ole mukana käytännön toteutuksessa. Terhi Hannula toimii myös hankekoordinaattorina. Puolalan koulun puolesta mukana ovat apulaisrehtori Kaisu Metsä-Tokila ja äidinkielen lehtori Eija Tammisto. Pilottiparin yhtenä uutena toimintatapana on mediavinkkaus, joka on suunnattu yläkoululaisille. (Terhi Hannula; Lukuinto-pilottihakemus, 2012.)

Mediavinkkaus on Terhi Hannulan ideoima mediakasvatuksen tapa, joka toteutettiin yhteistyössä Puolalan koulun kanssa. Mediavinkkauksessa kerrotaan esitettävästä aiheesta innostavasti ja pyritään saamaan kuuntelijat kiinnostumaan. Mediavinkkaus eroaa kirjavinkkauksesta aineistolajiensa puolesta, mutta eniten niin, että siinä vinkkaajan tulee eritellä aiheensa hyvät ja huonot puolet. Mediavinkkauksessa kriittisyys on suuressa osassa, joten vinkkaajan tulee osata arvioida aihettaan. Esimerkkejä vinkattavista mediamuodoista ovat pelit, elokuvat, yhteisöpalvelut, kirjat, sovellukset ja blogit. Mediavinkkauksen tavoitteena on saada kuuntelijat innostumaan, kehittää yläkoululaisten mediakriittisyyttä ja medialukutaitoa sekä tuoda näkyville erilaisia mediamuotoja. (Terhi Hannula; Lukuinto-pilottihakemus, 2012.)

3.3 Mediavinkkauksen toteutus

Mediavinkkaus toteutettiin helmikuun ja huhtikuun välisenä aikana, keväällä 2013, toteutuspaikkana oli Puolalan koulu, Turun keskustassa. Mukana oli viisi yläkoulun kahdeksatta luokkaa ja kaksi äidinkielen opettajaa, joista Eija Tammisto on ollut hankkeen suunnittelussa mukana. Toinen äidinkielen opettaja,

Sirpa Kumlander, tuli hankkeeseen mukaan toteutuksen puolesta välissä. Osa esityksistä videoitiin, koska vinkkaukset oli tarkoitus ottaa käyttöön kirjaston myöhempiin mediakasvatusprojekteihin. Tätä tarkoitusta varten oppilailta kerättiin vanhempien suostumukset.

Tutkimuksen tekijänä osallistuin Terhi Hannulan lisäksi mediavinkkausten toteutuksiin sekä havainnoitsijana että ohjetuntien pitäjänä. Pidin mediavinkkauksen ohjetunnit Sirpa Kumlanderin luokille 8A ja 8D.

Oppilaiden mediavinkkausesitykset arvioitiin; Eija Tammisto ja Terhi Hannula arvioivat yhdessä Eijan luokkien esitykset ja Sirpa Kumlander arvioi omiensa. Näiden lisäksi muut oppilaat, opettaja ja kirjaston edustaja kommentoivat esityksiä heti niiden esittämisen jälkeen. Arvioinnissa kiinnitettiin huomiota siihen kuinka monipuolisesti oppilaat kertoivat aiheestaan, oliko esitys annetun ohjeen pituinen ja olivatko oppilaat osanneet arvioida aihettaan kriittisesti. Oppilaiden tuli kertoa aiheestaan hyvät ja huonot puolet sekä kenelle vinkattu aihe sopii ja kenelle se ei sovi.

3.3.1 Ohjetunnin rakenne

Mediavinkkauksen ohjetunti rakentui kirjaston edustajan pitämän esityksen avulla (ks. liite 3). Esityksessä kerrottiin aluksi, että oppilaiden tulee vinkata muille oppilaille tuntematonta mediasisältöä. Tämän jälkeen annettiin ohjeistus esityksen pituudesta, sisällöstä ja asioista joihin tulee kiinnittää huomiota aiheen arvioinnissa. Seuraavaksi kirjaston edustaja vinkkasi oppilaille muutamia esimerkkejä erilaisista mediamuodoista. Vinkkauksen jälkeen oppilaat muodostivat parit tai pienryhmät, joissa esitykset toteutettiin, vinkkausesitys oli mahdollista tehdä myös yksin.

Ohjetunnin yhtenä osana oli aivoriihen pitäminen, jossa luokka jakaantui 3 - 4 hengen ryhmiin miettimään mitä kaikkia mediatuotteita käyttää tai on käyttänyt. Sen jälkeen he kirjoittivat ylös kaikki mediatuotteet, jotka tulivat mieleen ja kiersivät toisten ryhmien luona merkitsemässä heidän papereihinsa, jos olivat käyttäneet samoja mediatuotteita kuin luokkatoverinsa. Tämän harjoituksen tarkoi-

tuksena oli auttaa nuoria huomaamaan kuinka paljon erilaisia mediatuotteita he tuntevat ja käyttävät. Sen oli tarkoitus myös helpottaa aiheen valintaa näyttämällä kuinka paljon vaihtoehtoja heillä on eri mediamuotojen välillä. Tämän harjoituksen jälkeen oppilaat valitsivat aiheensa ja ilmoittivat sen opettajalle.

3.3.2 Havainnointia mediavinkkauksesta

Osallistuin muutaman mediavinkkauksen toteutukseen havainnoitsijana. Seuraavassa on havaintoja kahdesta mediavinkkauksesta, jotka pidettiin molemmat maanantaina 15.4.2013. Mediavinkkaukset pidettiin äidinkielen kaksoistunneilla, tunnit ovat 45 minuutin pituisia, joten kummallakin luokalla oli 90 minuuttia aikaa mediavinkkausten esittämiseen.

Suurin osa kummankin luokan oppilaista suhtautui mediavinkkiensä esittämiseen rennosti, muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta. Joidenkin oppilaiden kohdalla huomasi, että he jännittivät luokan eteen menemistä jonkin verran, mutta esitysten edetessä jännitys useimmiten hälveni. Suurin osa oppilaista vaikutti siltä, että he halusivat esittää aiheensa muille ja kuulla muiden kommentit siitä. Oppilaat vaikuttivat yleisesti kiinnostuneilta melkein kaikista aiheista.

Molempien luokkien oppilaat seurasivat luokkatovereidensa esityksiä suhteellisen rauhallisesti, koska heille ilmoitettiin tuntien alussa, että he saavat esittää kommentteja esitysten jälkeen. Oppilaat kommentoivat toistensa esityksiä monisanaisesti ja joissain tapauksissa melko kriittisesti. Monipuoliset tiedot ja hyvin perustellut mielipiteet esityksissä saivat toisilta oppilailta paljon positiivisia kommentteja, kun taas huonosti valmistellut esitykset usein negatiivisia.

Oppilaat kokivat, että arvosanan muodostuminen edellyttää ohjeistuksen tarkkaa seuraamista, ja tämä ilmeni esimerkiksi liian pitkien esitysten herättämässä keskustelussa luokan kesken. Oppilaiden mielestä arvosanaa tulisi laskea, jos esitys on pidempi kuin annetuissa ohjeissa on määritelty. Lopulliseen arvosanaan kuitenkin vaikutti myös esityksen tiedon ja havainnollistamismateriaalin monipuolisuus. Arvostelussa kiinnitettiin huomiota siihen kuinka hyvin oppilaat

olivat osanneet perustella mielipiteensä ja miten he ottivat kriittisyyden ja tekijänoikeudet huomioon.

Oppilaiden mediavinkkaukset olivat suurimmaksi osaksi hyvin suunniteltuja ja monipuolisia. Monet käyttivät esitystensä pohjana Powerpoint-diaesitystä, johon oli liitetty kuvia ja videomateriaalia. Näiden kahden luokan vinkkaamat mediamuodot olivat suurimmaksi osaksi elokuvia, tv-ohjelmia ja Internet-sivustoja, joten videomateriaali oli suuressa osassa (ks. liite 4). Joissakin esityksissä vinkkaaminen tapahtui suoraan esimerkiksi Internet-sivustolla, josta he esittelivät sivuston ominaisuuksia. Useimmista esityksistä huomasin, että aihetta oli ajateltu myös kriittisesti, kuten kertomalla siitä kenelle vinkattu mediamuoto sopii ja kenelle se ei sovi. Tämän lisäksi suurimmassa osassa esityksiä oli eroteltu aiheen hyvät ja huonot puolet, vaikka valitettavan usein aiheen hyvien puolien kertominen unohtui.

4 TUTKIMUSMENETELMÄT

Tutkimuksessa käytettiin kahta aineistonkeruumenetelmää, puolistrukturoitua teemahaastattelua ja puolistrukturoitua kyselylomaketta. Kyseiset menetelmät valittiin, koska tarkoituksena oli saada sekä mediavinkkauksessa mukana olleilta opettajilta että oppilailta kehitysideoita ja mielipiteitä mediavinkkauksen toteutuksesta. Mukana olleille oppilaille pidettiin kysely, koska vastauksia haluttiin saada vähintään 20 kappaletta. Koska opettajia oli vain kaksi, heidän kohdalla haastattelu tuntui luonnollisemmalta vaihtoehdolta.

4.1 Haastattelut

Yhtenä tutkimusmenetelmänä oli puolistrukturoitu teemahaastattelu, jossa kysymykset esitetään molemmille haastateltaville samassa järjestyksessä. Kysymykset olivat ennalta määritettyjä, mutta sanamuodot saattoivat vaihdella haastatteluiden välillä. (Hirsjärvi & Hurme 2004, 47.)

Haastatteluiden aiheena oli mediavinkkaus, jossa molemmat opettajat olivat mukana, ja yleisesti mediakasvatus. Tämän takia menetelmäksi valikoitui teemahaastattelu. Mediavinkkaukseen liittyvät kysymykset käsittelivät vinkkauksen toteutusta, sen tulevaisuutta sekä sen kehittämistä. Näiden lisäksi haastatteluun sisällytettiin kysymyksiä mediakasvatuksesta, joiden tarkoituksena oli antaa tietoa mediavinkkauksen kehittäneelle Terhi Hannulalle tulevaisuuden mediakasvatustapojen suunnittelua varten (ks. liite 1).

4.2 Kysely

Tutkimuksen toisena tutkimusmenetelmänä oli informoitu kysely. Informoidussa kyselyssä tutkija toimittaa henkilökohtaisesti kyselylomakkeet kohderyhmälle. Tässä kyselymuodossa tutkija menee usein sellaiseen paikkaan, josta kohderyhmän ihmiset tavoittaa henkilökohtaisesti, esimerkiksi tässä tapauksessa kou-

lulle. Lomakkeita jaettaessa tutkija kertoo tutkimuksen tarkoituksesta ja vastaa tarvittaessa kyselyä koskeviin kysymyksiin. (Hirsjärvi ym. 2009, 196.)

Kyselymuodon valinta tähän tutkimukseen perustui sille, että kohderyhmänä olleet oppilaat olivat parhaiten tavoitettavissa koululta. Vastauksia ei olisi mahdollisesti saatu jokaiselta oppilaalta, mikäli kyselylomakkeet olisi lähetetty oppilaille kotiin. Informoidun kyselyn tarkoituksena on saada kyselyn vastauksien määrä mahdollisimman suureksi. Tässä tutkimuksessa kyselylomakkeet toimitettiin koululle, jossa oppilaat täyttivät ja palauttivat lomakkeet tutkijan läsnä ollessa.

Kyselylomakkeessa oli määrällisiä kysymyksiä, joissa oli valmiit vastausvaihtoehdot, ja laadullisia avoimia kysymyksiä. Kyselylomake oli siis puolistrukturoitu, eli osa kysymysten vastauksista on määritelty ja osa jätetty vastaajille avoimiksi (Hirsjärvi & Hurme 2004, 47). Tämä muoto valittiin, koska koettiin kohderyhmän olevan helpompi vastata kyselyyn jossa osa vastausvaihtoehdoista on annettu valmiina. Kyselyyn haluttiin liittää kuitenkin myös avoimia kysymyksiä, jotta kohderyhmä pystyisi paremmin antamaan mielipiteensä näkyviin.

Kyselyn avulla haluttiin selvittää oppilaiden mielipiteitä mediavinkkauksesta ja saada kehitysideoita suoraan mediavinkkauksen kohderyhmältä. Kysymysten suunnittelussa kiinnitettiin huomiota kohderyhmän ikään, jonka perusteella kyselylomakkeesta haluttiin suhteellisen lyhyt ja ytimekäs. Koska kohderyhmänä olivat yläkoulun kahdeksaluokkalaiset, kyselyn tyylistä pyrittiin saamaan hienon epävirallisempi. Kysymysten virallisuutta pyrittiin lieventämään esimerkiksi antamalla joidenkin kysymysten vastausvaihtoehdoiksi kuvaavia sanoja ja lauseita, joista vastaajat saivat valita mieleisensä.

5 TULOSTEN TARKASTELU

Haastatteluiden analyysiprosessissa ensimmäisenä vaiheena oli äänitteiden kuuntelu ja haastatteluiden litterointi. Litteroinnin tarkoitus on kirjoittaa nauhoitettu aineisto sanasta sanaan puhtaaksi, jolloin päätelmien teko helpottuu, ja tutkimuksesta saatu aineisto on kirjallisena (Hirsjärvi ym. 2009, 222). Haastattelut litteroitiin käsin tietokoneelle Word-tekstitiedostoon, käytetyt litterointimerkit olivat teoksesta *Haastattelu: Tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus*, 2005, Ruusu-vuori & Tiittula, 303. Litteroinnin jälkeen haastattelun tulokset läpikäytiin kysymys kerrallaan, niistä merkittiin ja eroteltiin suoraan kysymykseen vastaavat asiat. Löydetyt tiedot erotettiin muusta haastatteluaineistosta, käytiin uudestaan läpi ja niistä tehtiin selkeyden vuoksi lauseita ja lopuksi päätelmiä.

Kyselyn tulosten analysointi aloitettiin käymällä läpi lomakkeet ja siirtämällä tiedot käsin tietokoneelle. Määrällisten kysymysten vastaukset kirjattiin sekä Word-tekstitiedostoon että Excel-taulukkoon. Näistä vastauksista tehtiin kvantitatiivisesti määriteltäviä kaavioita, joista pystyi laskemaan enemmistön antaman vastauksen.

Avoimien kysymysten vastausten analysoinnissa otettiin ymmärtämiseen pyrkivää lähestymistapa (Hirsjärvi ym. 2009, 224). Menetelmänä käytettiin diskurssi-analyysia eli tässä tapauksessa niin sanottujen *tulkintarepertoaarien* erottele-mista koko aineistosta. Tämä tarkoittaa siis sitä, että tutkija etsii aineistosta etsittyä asiaa käsitteleviä, samaa tarkoittavia sana- tai puhemuotoja. (Hirsjärvi ym. 2009, 226.) Vastaukset eroteltiin toisistaan, jonka jälkeen niistä etsittiin yhdistäviä tekijöitä. Yhdistävien tekijöiden etsimisen jälkeen pystyi muodostamaan käsityksen enemmistön vastauksesta.

5.1 Haastattelut

Haastateltavana olivat mediavinkkauksessa mukana olleet äidinkielen opettajat Eija Tammisto ja Sirpa Kumlander. Haastattelut olivat kahtena erillisenä päivänä, tiistaina 30.4.2013 ja torstaina 2.5.2013. Molemmat haastattelut nauhoitettiin.

5.1.1 Ensimmäinen haastattelu

Haastateltava on yleisesti ottaen tyytyväinen mediavinkkauksen toteutukseen ja kirjaston panokseen projektissa. Hänen mielestään mediavinkkauksen myötä oppilaat saivat tehdä normaalia poikkeavan suullisen esityksen ja tulivat samalla tietoisemmiksi itsestään mediankäyttäjinä. Lisäksi heidän kriittisyytensä mediaa kohtaa kehittyi. Hänen mukaansa mediavinkkauksen tavoitteet saavutettiin suhteellisen hyvin, koska oppilaat saivat toisensa kiinnostumaan vinkkaamistaan medioista ja yleisesti he kertoivat esittämästään mediasta hyvinkin monipuolisesti. Haastateltava uskoo videoinnin vaikuttaneen myönteisesti oppilaiden esitysten tasoon. Hänen mielestään oppilaat perehtyivät tehtävään enemmän kuin normaaliin esitykseen, koska he tiesivät, että esitykset videoitaisiin.

Haastateltava uskoo, että suurin osa oppilaista piti mediavinkkauksesta. Hän sanoo, että oppilaat suhtautuivat annettuun ohjeistukseen hyvin kirjaimellisesti ja kriittisesti, mikä näkyi yleisesti ohjeistuksen tarkkana noudattamisena ja siitä poikkeamisen nostattamana keskusteluna. Haastateltava sanoo, että oppilaat olivat hyvin tarkkoja varsinkin esitysten keston noudattamisen suhteen ja kommentoivat liian pitkää esitystä erittäin kärkevästi.

Haastateltavan mielestä mediavinkkaus voisi olla osa kirjaston ja koulun tulevaa yhteistyötä. Hän kuitenkin toivoo, että tulevaisuudessa oppilaille annettaisiin

enemmän aikaa mediavinkkauksen aiheen valinnalle. Hänen mielestään oppilaille jäi valitettavan vähän aikaa miettiä omaa aihettaan, koska heidän tuli ilmoittaa aiheensa jo samalla tunnilla jolla mediavinkkauksen ohjeistus annettiin. Tämän lisäksi haastateltava kehittäisi esitysten videointia käytännön näkökulmasta. Hänen mielestään olisi hyvä tehdä koekuvaus, jotta voitaisiin tarkistaa havainnointimateriaalin näkyvyys, äänen kuuluvuus ja luokan valaistus. Haastateltavalla ei ollut haastatteluhetkellä muutosideoita mediavinkkauksen toteutukseen, koska hänen mielestään mediavinkkaus toimi hyvin toteutetulla tavalla.

Haastateltava ei olisi osallistunut tämänkertaiseen mediavinkkausprojektiin ilman kirjaston edustajan suurta panosta, koska siitä oli hänen mukaansa paljon apua. Hän kokee, että kirjastotyöntekijän läsnäolo tulevaisuuden mediavinkkauksissa vaikuttaisi oppilaisiin myönteisesti, koska tällöin oppilaat näkisivät konkreettisen yhteistyön koulun ja kirjaston välillä.

Mediavinkkausta koskevien kysymysten jälkeen haastateltavalle esitettiin kysymyksiä, jotka käsittelivät yleisesti mediakasvatusta. Kysymysten tarkoituksena oli saada tietoa opettajien käyttämistä mediakasvatustavoista ja -materiaaleista, sekä aikaisemmista kokemuksista kirjaston ja koulun yhteistyöstä. Vastauksista saadut tiedot antavat kirjastolle informaatiota mediakasvatustapojen suunnitteluun tulevaisuudessa.

Haastateltava sanoi käyttävänsä mediakasvatuksen tapoina eniten uutisten ja mainosten läpikäyntiä, jonka jälkeen hän keskustelee oppilaiden kanssa niiden aiheista. Haastateltava hankkii mediakasvatusmateriaalinsa suurimmaksi osaksi yhdistelemällä erilaisista äidinkielen oppikirjasarjoista. Haastateltavalla ei ole ollut mediavinkkauksen kaltaisia aikaisempia yhteistyökokemuksia kirjaston kanssa.

5.1.2 Toinen haastattelu

Haastateltava on kaiken kaikkiaan tyytyväinen mediavinkkauksen toteutukseen ja kirjaston panokseen projektissa. Haastateltavan mielestä oppilaiden esitykset onnistuivat hyvin ja he saivat tietoa toistensa harrastuksista sekä tutustuivat uusiin mediamuotoihin. Haastateltava kokee, että huonona puolena mediavinkkauksessa oli se, että se tehdään ryhmätyönä. Hänen mukaansa ryhmätöissä käy valitettavan usein niin, että joku oppilaista ei tee töitä niin paljon kuin muut ryhmän jäsenet, jolloin hän saattaa saada hyvän arvosanan ansaitsematta sitä. Haastateltavan mukaan tämä on kuitenkin yleistä kaikissa pari- ja ryhmätöissä. Haastateltava uskoo, että suurin osa oppilaista koki mediavinkkauksen positiivisena ja erilaisena tehtävänä.

Haastateltavan mielestä mediavinkkaus voisi olla osa kirjaston ja koulun tulevaa yhteistyötä. Hän kehittäisi mediavinkkausta siten, että tulevaisuudessa oppilaille korostettaisiin vielä enemmän mediakritiikin ja tekijän- ja käyttöoikeuksien tärkeyttä. Haastateltava kokee, että esitysten videointi olisi voinut vaikuttaa jopa negatiivisesti joihinkin oppilaisiin, joten hänen mielestään sitä ei tarvittu. Tulevaisuudessa hänen mielestään niiden oppilaiden esitykset voidaan videoida, jotka niin haluavat. Haastateltava olisi valmis tulevaisuudessa teettämään mediavinkkausta luokillaan ilman kirjastotyöntekijän läsnäoloa, kunhan kirjasto hoitaisi pohjustustyön ja ohjeistuksen.

Mediavinkkausta koskevien kysymysten jälkeen haastateltavalle esitettiin kysymyksiä, jotka käsittelivät yleisesti mediakasvatusta. Kysymysten tarkoituksena oli saada tietoa opettajien käyttämistä mediakasvatustavoista ja -materiaaleista, sekä aikaisemmista kokemuksista kirjaston ja koulun yhteistyöstä. Vastauksista saadut tiedot antavat kirjastolle informaatiota mediakasvatustapojen suunnitteluun tulevaisuudessa.

Haastateltava hankkii mediakasvatusmateriaalinsa seuraamalla itse aktiivisesti mediaa ja välittämällä tietoaan oppilaille. Hän käyttää jonkin verran myös järjes-

töiltä ja yhdistyksiltä saatavaa materiaalia, mutta kokee, että sitä voisi käyttää enemmänkin, koska tarjontaa on runsaasti. Haastateltava sanoo käyttävänsä mediakasvatuksen tapoina lehtien lukemista, erinäisten tehtävien tekemistä, uutisten seuraamista ja niistä keskustelemista. Haastateltavalla ei ollut mediavinkkauksen kaltaisia aikaisempia kokemuksia kirjaston ja koulun yhteistyöstä.

5.2 Kysely

Mediavinkkausta koskevat kyselyt pidettiin kahtena eri päivänä, maanantaina 20.5.2013 ja tiistaina 21.5.2013 Puolalan koululla. Kyselyyn vastasivat Eija Tammiston luokka 8B ja Sirpa Kumlanderin luokka 8A. Vastanneita oli yhteensä 35, joista 20 oli poikia ja 15 oli tyttöjä. Kyselylomakkeessa oli kymmenen (10) kysymystä sekä alun taustatietokysymykset (ks. liite 2).

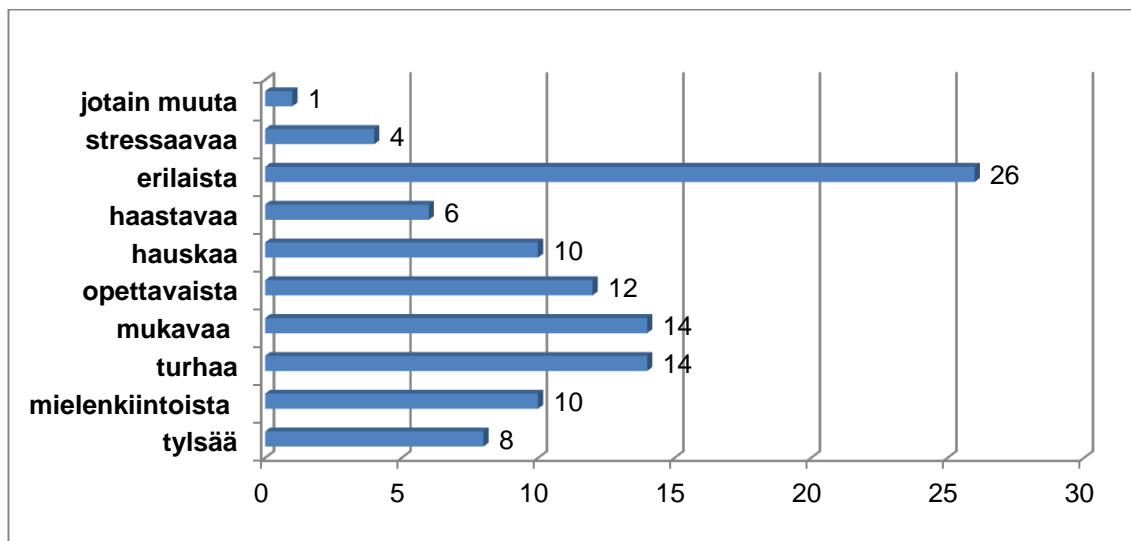
Kyselyn alussa kysyttiin vastaajan kirjaston käytön tiheyttä. Kysymyksen tarkoituksena oli saada kirjastolle tietoa siitä kuinka usein kyseinen kohderyhmä käyttää kirjastoa. Suurin osa (17) vastaajista käyttää kirjastoa joitakin kertoja vuodessa ja 14 vastaajaa käyttää kirjastoa kuukausittain. Yksikään vastaaja ei käytä kirjastoa päivittäin, mutta yksi (1) vastaaja käyttää kirjastoa viikoittain. Vastaajista kolme (3) ei käytä kirjastoa lainkaan.

Kysyttäessä mediavinkkauksen ohjeistuksen selkeydestä, vastanneista suurin osa (19) oli sitä mieltä, että ohjeistus oli selkeä. Vastaajista 14 ei osannut sanoa ja kaksi (2) oli sitä mieltä, ettei ohjeistus ollut selkeä. Vapaissa kommentteissa oppilaat toivoivat, että kirjaston edustaja olisi antanut useampia esimerkkejä eri mediamuodoista. Sen lisäksi he toivoivat, että ohjeet olisi toistettu.

Sanavalintakysymyksessä vastaajien tuli valita kolme sanaa, jotka heidän mielestään parhaiten kuvasivat mediavinkkausta. Mediavinkkausta kuvailtiin suhteellisen paljon myönteisillä sanoilla. Vinkkausta pidettiin mukavana (14 vastaa-

jaa), mielenkiintoisena (10) ja hauskana (10) (ks. Kaavio 1. Mediavinkkausta kuvaavat sanat).

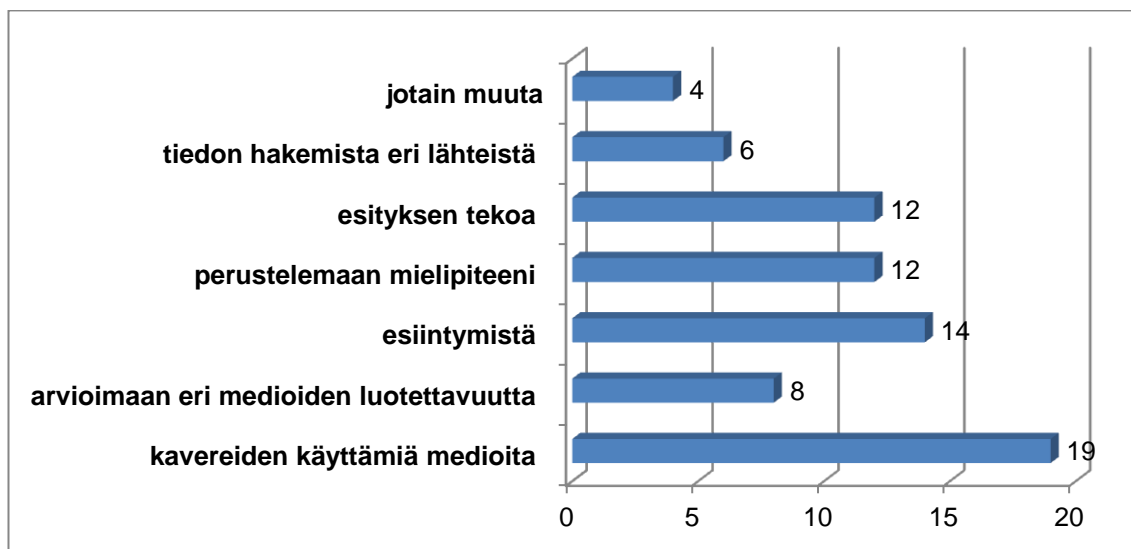
Kyselyn joissakin vastauksissa vinkkaus koettiin haastavaksi (6), mutta samalla mukavaksi ja mielenkiintoiseksi. Vinkkausta pidettiin erilaisena (26) ja kyseinen sana liitettiin vastauksissa sekä positiivisten, että negatiivisten sanojen yhteyteen. Esimerkiksi jotkin oppilaista pitivät mediavinkkausta erilaisena, mukavana ja opettavaisena (12), mutta joidenkin mielestä se oli erilaisen lisäksi myös tylsää (8) ja turhaa (14). Joissakin vastauksissa kuvaavat sanavalinnat olivat hienman ristiriitaisia, esimerkiksi yhden oppilaan mukaan vinkkaus oli sekä tylsää että hauskaa.



Kaavio 1. Mediavinkkausta kuvaavat sanat.

Seuraava kysymys koski sitä, mitä vastaajat mielestään oppivat mediavinkkauksesta. Vastaajat saivat valita kuudesta (6) vaihtoehdosta niin monta kuin halusivat ja sen lisäksi kertoa, jos oppivat jotain muuta. Vastanneista 19 sanoi oppineensa kavereiden käyttämiä medioita (ks. Kaavio 2. Oppimista kuvaavat vaihtoehdot.) Suuri osa vastanneista koki myös oppineensa esiintymistä (14 vastaajaa) ja esityksen tekoa (12) sekä perustelemaan mielipiteensä (12). Mediavinkkauksen yksi suurimpia tavoitteita oli mediakriittisyyden tärkeyden painottaminen oppilaille ja kahdeksan (8) vastanneista vastasi oppineensa arvioi-

maan eri medioiden luotettavuutta. Vastaajista kuusi (6) sanoi oppineensa tiedon hakemista eri lähteistä. Kohtaan ”jotain muuta” kaksi (2) vastaajaa oli kirjoittanut, ettei ollut oppinut mitään uutta. Yksi (1) vastaaja sanoi oppineensa improvisointia, yksi (1) vastaaja kertoi oppineensa asioista joista toiset vinkkasivat.



Kaavio 2. Oppimista kuvaavat vaihtoehdot.

Kysyttäessä, että oliko mediavinkkauksessa jotain turhaa valtaosa (24) vastasi, ettei siinä ollut. 11 vastannutta taas oli sitä mieltä, että mediavinkkauksessa oli jotain turhaa. Kommenteissa vastaajat olivat nostaneet esille muun muassa sen, etteivät he saaneet vinkata elokuvia jotka ovat kiellettyjä alle 16-vuotiailta. Vastaajista neljä (4) oli sitä mieltä, että mediavinkkauksessa kaikki oli turhaa.

Kyselyssä kysyttiin myös sitä, olisiko vastaaja toivonut lisää aikaa mediavinkkauksen aiheen valinnalle. Vastanneista 13 olisi kaivannut lisää aikaa, kun taas 22 vastaajan mielestä aika oli riittävä.

Kysymys siitä kuinka mediavinkkauksesta saisi mielenkiintoisempaa, toi monipuolisia vastauksia. Vastanneiden mielestä mediavinkkauksesta saisi mielenkiintoisempaa esimerkiksi siten, että oppilaat saisivat enemmän aikaa vinkkien esittämiseen, jolloin he voisivat kertoa aiheestaan monipuolisemmin. He toivovat toisilta oppilailta enemmän havainnollistamismateriaalien käyttöä, kuten videoita ja musiikkia ja yleisön osallistuttamista esitykseen esimerkiksi peliä esi-

teltäessä. Jotkut toivoivat, että opettaja antaisi jonkin tietyn mediamuodon, josta kaikkien pitäisi vinkata ja myös sitä, että esitystään saisi valmistella enemmän koulussa kuin vapaa-ajalla.

Kaikki oppilaat saivat esityksen lopussa opettajalta, luokkatovereiltaan ja kirjaston edustajalta palautetta esityksestään ja sen sisällöstä. Vastaajilta kysyttiin, että olisivatko he toivoneet tarkempaa palautetta kuin sen mitä he saivat, ja enemmistö (25) vastanneista koki, ettei tarvinnut tarkempaa palautetta. Vastanneista 10 kuitenkin toivoi, että olisi saanut tarkempaa palautetta.

Seuraavana kysymyksenä oli, että tulisiko vastaajan mielestä käydä jotakin tiettyä mediaa opettajan kanssa läpi äidinkielen tunneilla. Suurin osa (29) vastaajista koki, ettei toivo mitään erityistä mediaa käytävän läpi opettajan kanssa. Kuusi (6) vastaajaa halusi, että opettajan kanssa käytäisiin tunnilla jotain tiettyä mediaa läpi. Toiveina oli ”jokin media jota olisi tarpeellista käyttää ja jota kaikki käyttävät” sekä Internet ja teksti-tv.

Vastaajat saivat valita kahdeksasta (8) vaihtoehdosta mielestään parhaimman mediakasvatuksen tavan. Valtaosa (22) vastanneista valitsi iPad-vaihtoehdon. Viisi (5) vastaajaa valitsi mediavinkkauksen. Kirjavinkkausvideoiden, omien videoiden ja omien sarjakuvien teko keräsivät kukin kaksi (2) vastausta. Yhden (1) vastaajan mielestä mediavinkit kirjastossa olisi paras tapa, ja yhden (1) vastaajan mielestä mikään näistä ei olisi hyvä tapa.

Kysyttäessä mediakriittisyyden tarkoitusta, suurin osa vastaajista ymmärsi suhteellisen hyvin mitä termi mediakriittisyys tarkoittaa. Useissa vastauksissa oli paljon mainintoja siitä, että mediakriittisyydessä arvioidaan tiedon ja informaation lähteitä, median luotettavuutta ja mihin mediassa kannattaa kiinnittää huomiota ja mihin uskoa. Osa vastaajista sekoitti kritisoinnin mediassa ja median kritisoinnin. Muutama vastaaja ei osannut vastata lainkaan kysymykseen.

5.3 Kyselyn analyysi

Tuloksista selviää, että mediavinkkauksen ohjeistuksen muotoiluun ja esittämiseen tulee kiinnittää huomiota tulevaisuudessa. Ohjeistuksen tulee olla havainnollistava ja helposti ymmärrettävä.

Mediavinkkaus koettiin vastausten mukaan erilaiseksi tehtäväksi, joka on ollut monen mielestä ehkä turha, mutta kuitenkin mielenkiintoinen, mukava, opettavainen ja hauska. Tämä kertoo siitä, että suurin osa oppilaista piti mediavinkkauksesta, koska se oli erilainen kuin normaalit mediakasvatuksen muodot, joita koulussa käytetään.

Mediavinkkauksen tavoitteena on, että oppilaat saavat luokkatoverinsa kiinnostumaan esittelemästään mediasta ja oppivat kehittämään mediakriittisyyttään. Suurin osa vastanneista sanoi oppineensa kavereiden käyttämiä medioita, joten tuloksista käy ilmi, että mediavinkkaus onnistui tavoitteissaan suhteellisen hyvin. Myös se, että osa vastaajista sanoi oppineensa arvioimaan eri medioiden luotettavuutta, osoittaa, että mediavinkkauksen tavoitteita saavutettiin.

Vastausten perusteella mediavinkkauksen sisältö oli suurimmaksi osaksi oppilaiden mielestä asiapitoinen, eikä siinä ollut mitään turhaa. Osa oppilaista koki, että mediavinkkaus kokonaisuudessaan oli turhaa, joten tästä voi päätellä sen, etteivät kaikki oppilaat välttämättä pidä tämän kaltaisista toteutustavoista.

Suurin osa vastanneista oli sitä mieltä, että aiheen valinnalle oli tarpeeksi aikaa, mutta aiheen valinnalle voisi antaa enemmän aikaa tulevaisuudessa. Näin jokainen oppilas saa tarpeeksi aikaa miettiä omaa aihettaan. Tämä tulee ottaa huomioon seuraavan mediavinkkauksen suunnittelussa.

Oppilaat sanoivat, että mediavinkkauksesta saisi mielenkiintoisempaa siten, että he saisivat enemmän aikaa aiheensa esittämiseen. Tämä kertoo siitä, että nuoret haluavat panostaa esityksiinsä ja he haluavat tehdä esityksistään pidempiä ja monipuolisempia. Oppilaat toivovat myös luokkatovereiltaan monipuolisempia ja havainnollistavampia esityksiä.

Koska suhteellisen suuri osa vastaajista olisi halunnut tarkempaa palautetta esityksestään, palautteenantoon tulee kiinnittää huomiota tulevaisuudessa. Vastauksista käy ilmi, että tarkan palautteen saaminen vaikuttaa olevan tärkeää oppilaille.

Suurin osa oppilaista kokee tuntevansa yleisesti ottaen median ja uskoo pärjäävänsä ilman apua, koska heidän mielestään ei ole tarvetta käydä opettajan kanssa mitään erityistä mediaa läpi. Vastausten perusteella kuitenkin muutama oppilas kaipaa tukea omaan median käyttöönsä, joten tämä tulee ottaa huomioon mediakasvatuksen tunteja suunniteltaessa.

Valtaosa vastaajista oli sitä mieltä, että parhain mediakasvatustapa olisi iPad-tablettitietokoneiden käyttö. Tähän saattaa vaikuttaa se, että iPad on oppilaille tuttu väline koulusta. Oppilaat käyttävät iPadeja osalla oppitunneista, joten se voi olla heille mieluisa vaihtoehto. Muut vaihtoehdot saattavat tuoda oppilaille mielikuvan vaikeasta tai työläästä mediakasvatustavasta, verrattuna esimerkiksi iPadien käyttämiseen. Mediavinkkauksen valinneet oppilaat luultavasti pitivät mediavinkkauksen toteutuksesta, koska valitsivat sen.

Mediakriittisyyskysymyksen vastauksista ilmenee, että oppilaat ovat osaksi tietoisia siitä mitä mediakriittisyys on ja miksi sitä tulee ylläpitää. Osa oppilaista ei osannut vastata kysymykseen lainkaan, mikä kertoo siitä, että he eivät välttämättä ymmärrä itse termiä mediakriittisyys. Termi itsessään on hankala ja vaikeasti selitettävä, joten oppilaiden vastaukset ovat suurimmaksi osaksi hyviä ottaen huomioon heidän ikänsä.

Mediakriittisyyteen liittyneen kysymyksen vastausten tasoa voi tarkastella perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden (POPS 2004) pohjalta, jossa määritellään vuosiluokkien 6-9 medialukutaidon tavoitteita. Opetuksen tavoitteena on, että kyseisten vuosiluokkien aikana oppilaan taito tulkita, arvioida ja ymmärtää erilaisia tekstejä kehittyy. (Opetushallitus 2004, 53.) Tästä voi päätellä sen, että osan kyselyyn vastanneiden oppilaiden medialukutaito on tavoitellulla tasolla.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimusaineiston tuloksista käy ilmi, että mediavinkkauksen toteutus ja tavoitteet onnistuivat suhteellisen hyvin. Mediavinkkausta tulee hieman kehittää tulevaisuutta ajatellen, mutta suurimmaksi osaksi se on toimiva ja erilainen mediakasvatuksen tapa, josta mukana olleet oppilaat ja opettajat pitivät.

Molemmat opettajat olivat tyytyväisiä mediavinkkauksen toteutukseen ja kirjaston panokseen projektissa. Kumminkin uskoivat, että oppilaat suhtautuivat mediavinkkaukseen positiivisesti, ja että oppilaat saivat vinkkauksen kautta erilaisen, normaalista poikkeavan tehtävän. Opettajien mielestä oppilaat oppivat vinkkauksesta uusia mediamuotoja ja saivat tietoa toisten oppilaiden harrastuksista ja mieltymyksistä. Molemmat opettajat kokivat, että oppilaiden kriittisyys mediaa kohtaan kehittyi, mutta toisen mielestä kriittisyyden merkitystä voisi tulevaisuudessa korostaa vielä enemmän. Opettajat kokivat, että mediavinkkauksen tavoitteet saavutettiin hyvin: oppilaat saivat toisensa innostumaan vinkkaamistaan medioista ja yleisesti ottaen he kertoivat aiheistaan monipuolisesti.

Kummankin opettajan mielestä mediavinkkaus voisi olla osa kirjaston ja koulun tulevaa yhteistyötä. Toinen heistä olisi myös valmis toteuttamaan mediavinkkauksen luokilleen ilman kirjaston edustajan apua, jos oppilaat ensin saisivat ohjeistuksen kirjastolla. Toinen opettaja uskoo, että kirjaston edustajan läsnäolo vinkkauksissa toisi oppilaille konkreettisemmän kuvan koulun ja kirjaston yhteistyöstä. Opettajat kehittäisivät mediavinkkausta siten, että mediakriittisyyden ja tekijänoikeuksien merkitystä korostettaisiin ja oppilaille annettaisiin enemmän aikaa aiheensa valinnalle. Toisen opettajan luokkien esitykset videoitiin ja hän kehittäisikin tulevaisuudessa itse videointia esimerkiksi koekuvauksen järjestämisellä, jolla pystyttäisiin varmistamaan äänen kuuluvuus ja havainnointimateriaalin näkyvyys videolla.

Oppilaille pidetystä kyselystä käy ilmi, että suurimmaksi osaksi he pitivät mediavinkkauksesta ja sen toteutuksesta, mutta he olisivat toivoneet ohjeistukseen selkeyttä ja enemmän aikaa aiheensa valinnalle. Aiheen valinnalle tulee tulevai-

suudessa antaa enemmän aikaa, koska sekä opettajat että oppilaat kokivat ajan olleen liian lyhyt. Suuri osa oppilaista vastasi oppineensa kavereiden käyttämiä medioita, joten mediavinkkaus onnistui tavoitteessaan melko hyvin. Muutama oppilas sanoi oppineensa myös arvioimaan medioiden luotettavuutta, mikä oli myös yhtenä mediavinkkauksen tavoitteena.

Oppilaat kehittäisivät mediavinkkausta siten, että he saisivat pidemmän esitysjajan vinkeilleen. Suuri osa oppilaista oli sitä mieltä, että he eivät ehtineet kertoa aiheestaan tarpeeksi monipuolisesti annetussa ajassa. Moni oppilas toivoi myös tarkempaa palautetta esityksestään, joten palautteen antamiseen tulee kiinnittää huomiota tulevaisuudessa.

7 POHDINTAA

Mediavinkkauksessa mukana olleille opettajille kyseinen hanke oli helppo toteuttaa, koska kirjasto oli siinä mukana erittäin aktiivisesti. Haastatteluissa tuliakin mainintoja siitä, että opettajat olivat erittäin tyytyväisiä kirjaston panokseen mediavinkkauksessa. Uskon, että heille tämän kaltaisten projektien toteutukset olisivat paljon vaikeampia ilman toisen tahon olemassa oloa. Ymmärsin, että opettajilla ei ole aikaa toteuttaa kaikkia toivomiaan mediakasvatukseen liittyviä tapoja yksinään. Tällöin uskon, että opettajat arvostavat kirjaston kanssa toteutettavaa mediakasvatusta, koska siinä he saavat apua toteutukseen ja aikataulujen suunnitteluun.

Koska suuri osa oppilaista sanoi, että oli toivonut tarkemman palautteen esityksestään, niin palautteen antamista tulee miettiä. Esimerkiksi tulisiko tarkempi palaute antaa tunnin aikana, jolloin mediavinkkauksiin kuluva aika lisääntyy, vai tulisiko pitää erillinen palautetunti johon oppilaat saisivat tulla, jos haluavat tarkemman palautteen? Jos tarkempi palaute annettaisiin tunnin aikana, niin mediavinkkaukseen menevä aika saattaa viedä liian paljon aikaa muulta äidinkielen tuntien opiskelulta. Erillinen palautetunti voisi olla parempi vaihtoehto, mutta se taas on kiinni äidinkielen opettajan resursseista, siitä kuinka paljon hänellä on aikaa varsinaisten oppituntien lisäksi. Voisi miettiä, että olisiko niin sanottu ”palautevartti” hyvä vaihtoehto, koska samankaltaisia hetkiä opettajat pitävät myös oppilaiden vanhempien kanssa. Tällöin aika ei olisi kerrallaan liian pitkä, ja oppilas tai oppilaat voisivat saada palautteen vaikkapa välitunnin aikana.

Luulen oppilaiden kokevan mediavinkkauksen turhaksi, koska se liittyy kouluun. Uskoisin, että oppilaat voisivat suhtautua vinkkaukseen erillä tavalla jos ympäristö olisi jokin muu kuin koulu, jolloin koulutöihin liittyvä niin sanottu suorittamisen tarve saattaisi hälventyä. Oppilaat saattavat myös kokea tietävänsä medioista tarpeeksi, varsinkin käyttämistään medioista.

Osa oppilaista ei nähtävästi ymmärrä, että kaikkea mediaa tulee kyllä tarkastella kriittisesti, mutta sitä ei tarvitse tuomita heti. Tämän huomasi joissakin oppi-

laiden esittämissä mediavinkeissä, he saattoivat kertoa paljon negatiivisia puolia valitsemastaan mediasta mutta unohtivat kertoa hyvät puolet. Heillä saattaa olla vaikeuksia ymmärtää kriittisyyden merkitystä, joka on arvioida kyseistä mediaa monelta kannalta. Vaikka median suhteen tulee olla kriittinen, niin se ei välttämättä tarkoita, että kyseisestä mediasta tulee etsiä vain huonot puolet. Mielestäni tästä voisi keskustella enemmänkin nuorten kanssa tulevaisuuden mediakasvatuksen yhteydessä.

Kyselyn vastauksista voi päätellä, että mediavinkkauksessa itsessään ei välttämättä ollut mitään turhaa, mutta nuoret kokevat sen kukin tavallaan. Luulen, että osa oppilaista kokee mediavinkkauksen tavallaan irtonaisena osuutena, jolla ei ole opetuksellista arvoa, kun taas jotkut voivat ajatella, että se on piristävää vaihtelua muuhun koulutyöhön verrattuna.

Osa oppilaista toivoi, että aiheen valinnalle olisi ollut enemmän aikaa. Luulen, että aiheen valitsemiseen annettava lisäaika voisi vaikuttaa positiivisesti siihen, miten oppilaat lähtevät toteutukseen mukaan ja miten he siihen suhtautuvat. Heille voi tuottaa hankaluuksia valita aihe niin nopeasti, koska heidän tulee miettiä monia asioita valitessaan aihetta. Heidän pitää valita mielellään luokkatovereille tuntematon mediamuoto ja saada muut innostumaan siitä. Tämän lisäksi aiheen tulee olla sellainen jonka he itse tuntevat, mutta uskaltavat kuitenkin esittää luokalle menettämättä niin sanottua uskottavuuttaan. Nämä asiat voivat olla hankalia nuorille kun aihe tulee valita nopeasti.

Se, että osa oppilaista toivoi opettajan antavan heille valmiin aiheen, voi kertoa hieman siitä, että jotkut ovat voineet kokea tämän kaltaisen toteutustavan ja aiheen valitsemisen itselleen vaikeaksi tai haastavaksi. Oppilas jolle tällainen on vaikeaa, voi ajatella, että jos opettaja antaisi oppilaille valmiit aiheet, niin silloin kaikki oppilaat olisivat samalla lähtötasolla.

Moni oppilas oli sitä mieltä, ettei heidän tarvitse käydä opettajan kanssa ohjautusti läpi mitään erityistä mediamuotoa. Suurin osa kyseisen ikäluokan edustajista käyttääkin päivittäin erilaisia mediamuotoja kuten Internet-sivustoja, älypu-

helinsovelluksia, tv-sarjoja ja yhteisöpalveluita. Tämä vahvistaa sen, että nuoret ovat tietoisia ympärillään olevasta mediasta ja käyttävät erilaisia mediamuotoja monipuolisesti, mutta kertooko se kuitenkin valveutuneisuudesta ja kriittisyydestä?

LÄHTEET

Heinonen, A. 2011. Kirjastokasvatusta ja mediakasvatusta – katsaus kirjaston ja koulun yhteistyöhön. Helsinki: Suomen kirjastoseura.

Heinonen, A. 2009. Kirjaston välineet tarjota mediakasvatusta kouluille: Vinkkaus ja tiedonhaku. Teoksessa Verho, S. (toim.) Mediakasvatus kirjastossa. Helsinki: BTJ Finland Oy, 137–151.

Herkman, J. 2007. Kriittinen mediakasvatus. Tampere: Vastapaino.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2004. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Helsinki University Press.

Hirsjärvi, S.; Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15., uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Kirjastolaki 4.12.1998/904

Kotilainen, S. & Hankala, M. 1999. Mediakasvatus. Helsinki: Edita Oy.

Kupiainen, R. 2012. Kirjastot medialukutaidon kansalaistoreina. Teoksessa Ruhala, A.; Niinistö, H. & Pentikäinen, A. (toim.) Mediametkaa! Osa 6 – kirjasto kutsuu mediaseikkailuun. Helsinki: Mediakasvatuskeskus Metka ry, 8-11.

Kupiainen, R. & Sintonen, S. 2009. Medialukutaidot, osallisuus, mediakasvatus. Helsinki: Helsinki University Press.

Lukuinto 2013. Pilotointi. Viitattu 19.10.2013 www.lukuinto.fi > Pilotointi.

Opetushallitus 2011. Lapset ja nuoret mediaosallistujina - osallistumista tukevan mediakasvatuksen toimintaohjelma. Saatavissa myös http://www.oph.fi/download/139651_Lapset_ja_nuoret_mediaosallistujina.pdf.

Opetushallitus 2004. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2004. Saatavissa myös http://www.oph.fi/download/139848_pops_web.pdf.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2013. Hyvä medialukutaito. Suuntaviivat 2013–2016. Saatavissa myös <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2013/liitteet/OKM11.pdf?lang=fi>.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2012. Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma 2012–2015. Saatavissa myös <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2012/liitteet/OKM06.pdf?lang=fi>.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2009. Opetusministeriön kirjastopolitiikka 2015. Yleiset kirjastot. Kansalliset strategiset painoalueet. Saatavissa myös <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2009/liitteet/opm32.pdf?lang=fi>.

Ruusuvuori, J. & Tiittula, L. 2005. Haastattelu. Tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus. Tampere: Vastapaino.

Sallmén, P. 2009. Mediakasvatusta vai mediasivistystä kirjastosta? Teoksessa Verho, S. (toim.) Mediakasvatus kirjastossa. Helsinki: BTJ Finland Oy, 9-26.

Haastattelukysymykset:

Mediavinkkaus

1. Miten arvioisit mediavinkkauksen toteutumista?
 - **Mikä onnistui?**
 - **Mikä ei onnistunut?**
2. Miten koet kirjaston panoksen mediavinkkauksessa?
3. Miten oppilaat mielestäsi kokivat mediavinkkauksen?
4. Mitä oppilaat mielestäsi mediavinkkauksesta oppivat?
5. **Eija:** Vaikuttiko mediavinkkausten videointi mielestäsi oppilaiden työskentelyyn ja oppimiseen?

Sirpa: Olisiko mielestäsi ollut hyödyllistä videoida oppilaiden esitykset?
6. Voisiko mediavinkkaus mielestäsi olla pysyvä osa kirjaston ja koulun yhteistyötä?
7. Miten kehittäisit mediavinkkausta työtapana?
8. Haluaisitko käyttää muita mediakasvatuksen tapoja, mitä ja miksi?
9. Mikä mielestäsi kirjaston rooli tulisi olla tulevaisuuden mediakasvatuksessa?
10. Olisitko tämän projektin jälkeen valmis teettämään mediavinkkausta luokillasi tulevaisuudessa ilman kirjastotyöntekijän apua?
 - **Esim. niin, että oppilaat kävisivät kirjastolla mediavinkkauksen ohjetunnilla/ demovinkkauksessa, jonka jälkeen teettäisit mediavinkkaukset oppilaille itsenäisesti. Esim. niin, että kävisit oppilaiden kanssa yhdessä kirjastolla.**
11. Olisitko lähtenyt tähän tämänkertaiseen mediavinkkaukseen mukaan, jos olisit tiennyt että kirjaston panos projektiin olisi ollut vain alun demovinkkaus/ ohjetunti?

12. Olisiko sinulla muita ideoita, millä tavalla mediavinkkauksen voisi toteuttaa tulevaisuudessa?

13. Tuleeko sinulle jotain muuta vielä mieleen mediavinkkaukseen liittyen?

Mediakasvatuksesta yleisesti

14. Onko sinulla aikaisempia kokemuksia kirjaston kanssa toteutettavasta mediakasvatuksesta?

- Jos on, niin minkälaisia?

15. Mistä yleensä hankit mediakasvatusmateriaalia?

- järjestöiltä, yhdistyksiltä?
- koulun materiaaleista?

16. Millaisia mediakasvatuksen työtapoja käytät opetuksessasi?

17. Miten mediakasvatus mielestäsi näkyy koulun opetuksessa?

Taustatiedot

Ammattinimike?

Ikä?

Kuinka kauan olet työskennellyt opettajana?

Nimi?

Sopiiko, että nimesi mainitaan opinnäytetyössäni?

Olen Riikka Närvä ja tutkin kirjaston ja koulun yhteistä mediakasvatusta opinnäytetyössäni. Tämän kyselyn kysymykset koskevat kirjaston kanssa yhteistyössä toteutettua mediavinkkausta, sekä yleisesti mediakasvatusta. Kyselyn vastaukset tulevat käyttöön opinnäytetyöhöni.

Kyselyyn vastataan nimettömänä.

MEDIAVINKKAUS-KYSELY:

Olen ☐ tyttö ☐ poika.

Tein mediavinkkauksen(ympyröi oikea vaihtoehto):

yksin parin kanssa pienryhmässä

Käytän kirjastoa(ympyröi oikea vaihtoehto):

päivittäin viikoittain kuukausittain joitakin kertoja vuodessa en koskaan

1. Oliko mediavinkkauksen ohjeistus mielestäsi selkeä?

Kyllä	EOS	Ei

Jos ei, niin mitä olisit toivonut ohjeistukselta?

2. Ympyröi kolme sanaa jotka kuvaavat mielestäsi mediavinkkausta:

tylsää mielenkiintoista turhaa mukavaa opettavaista hauskaa haastavaa erilaista stressaavaa

Jotain muuta, mitä?

3. Mitä mielestäsi opit mediavinkkauksesta? Valitse niin monta kuin haluat.

<input type="checkbox"/>	Kavereiden käyttämiä medioita,
<input type="checkbox"/>	arvioimaan eri medioiden luotettavuutta,
<input type="checkbox"/>	esiintymistä,
<input type="checkbox"/>	perustelemaan mielipiteeni,
<input type="checkbox"/>	esityksen tekoa,
<input type="checkbox"/>	tiedon hakemista eri lähteistä.

Jotain muuta, mitä?

4. Oliko mediavinkkauksessa mielestäsi jotain turhaa?

Kyllä	Ei

Jos oli, niin mitä?

5. Olisitko kaivannut lisää aikaa oman aiheen valinnalle?

Kyllä	Ei

6. Miten mediavinkkauksesta saisi mielestäsi mielenkiintoisempaa?

7. Olisitko halunnut tarkempaa palautetta omasta esityksestäsi?

Esim. Tarkempia kommentteja opettajalta tai kirjaston edustajalta, esityksen sisällön tarkempi läpikäynti, toisten oppilaiden antama tarkempi arvio.

Kyllä	Ei

YLEISESTI MEDIAKASVATUKSESTA:

8. Haluaisitko, että jotain tiettyä mediaa käsiteltäisiin ohjatusti opettajan kanssa?

Kyllä	Ei

Jos kyllä, niin mitä mediaa?

9. Mikä seuraavista mediakasvatuksen tavoista olisi mielestäsi paras? Ympyröi yksi.

mediavinkkaus digitarinoiden teko oman koulu/luokkalehden tekeminen iPadien käyttö mediavinkki-
en saaminen kirjastovierailulla omien videoiden tekeminen kirjavinkkausvideoiden teko omien sar-
jakuvien tekeminen

Jokin muu, mikä?

10. Mitä mediakriittisyys mielestäsi tarkoittaa?

Kiitos vastaamisesta!

Mediavinkkaus

- Vinkkaa muille sinua kiinnostavasta mediasisällöstä (joka on heille uutta)
- Valmistetaan pareittain 5 minuutin esitys
- Voi tehdä myös yksin
- Esityksessä voi näyttää videota, nettisivuja ja kuvia



rturku

Aiheena jokin mediasisältö

- Kirja
- Elokuva
- Peli
- Nettisivusto
- Verkkopalvelu
- Levy
- Sovellus
- Tv-ohjelma
- Radio-ohjelma
- Lehti



rturku

Yritä vakuuttaa muut

- Kerro innostavasti ja houkuttele muita tutustumaan
- Mikä sinusta on parasta tässä mediasisällössä?
- Käytä tiivistä ja lyhyttä kieltä



rturku

Erittele huonoja puolia

- Kenelle ET suosittelisi tätä mediasisältöä?
- Mikä siinä ei toimi?
- Perustelee, miksi!
- Vertaile muihin vastaaviin sisältöihin.
- Mikä merkitys teoksella on omassa lajissaan?



rturku

Mediavinkkaus

- Musiikkisivusto: Pitchfork, <http://pitchfork.com/>
- Youtube-kanava: Simon's Cat, <http://www.youtube.com/user/simonscat>
- Elokuva: The Hole, <http://www.imdb.com/title/tt1085779/>
- Kirja: Tuija Lehtinen, *Poika nimeltä lines* (2000) <http://www.kirjasampo.fi/fi/kulsa/saha3%253Aud86cf15d-e04d-4f36-83fb-3d762720d67b>



rturku

Valitaan oma aihe



rturku

Aivoriihi

- Jakaannutaan 3-4 hengen ryhmiin
- Aikaa 5 minuuttia
- Jokainen nimeää mediatuotteita, joita käyttää, jotka on lukenut tai nähnyt (kirja, peli, elokuva, verkkopalvelu, levy, sovellus, lehti, tv-ohjelma, radio-ohjelma...)
- Kirjoitetaan ylös niin monen mediatuotteen nimi kuin ehditään
- Ei kritiikkiä!



turku

Mediavinkkaus

- Merkitse rasti kaikkiin mediasisältöihin, joita olet käyttänyt



turku

Mediavinkkaus

- Etsi omasta mielestäsi kiinnostavat, joita vain harvat muut ovat käyttäneet
- Jokainen pari valitsee oman aiheensa!
- Esitys valmistellaan kotona ja se esitetään:



turku

8A: n mediavinkkausten aiheet:

- League of Legends, PC-peli
- nhl.com, nettisivusto
- Blues Brothers- elokuva
- Netflix- elokuvapalvelu
- Pieni suklaapuoti -elokuva
- 9gag- nettisivusto
- The Notebook- elokuva
- Pops in Seoul -tv-ohjelma
- Beautiful Creatures -kirjasarja
- Terraria, PC-peli
- Duudsonit tuli taloon -tv-ohjelma
- Rush Hour -elokuvasarja

8D: n mediavinkkausten aiheet:

- Tanssiäidit -tv-ohjelma
- 21 tapaa pilata avioliitto- elokuva
- Weheartit- nettisivusto
- Toisenlaiset frendit- tv-ohjelma
- Africa United- elokuva
- sieni.us- nettisivusto
- freshtops.com- nettisivusto
- ebay.com- nettisivusto
- White chicks- elokuva